

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 58/2015 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jukka Vanhanen, valtiovarainministeriö
- finanssisihteeri Filip Kjellberg, valtiovarainministeriö
- johtava lakimies Matti Merisalo, Verohallinto
- toimitusjohtaja Lauri Kivinen, Yleisradio
- johtaja Satu Kangas, Viestinnän Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- liikenne- ja viestintäministeriö

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Viestintävirasto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yleisradioverosta annettua lakia siten, että henkilön yleisradioveron pienin maksuunpantava määrä korotettaisiin 51 eurosta 70 euroon, mikä vapauttaisi verosta 300 000 pienituloisinta yleisradioveroa maksavaa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2015 vp

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016, ja sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2016 toimitettavassa verotuksessa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esitys koskee yksinomaan *henkilön yleisradioveroa*, jonka pienin maksuunpantava määrä on tarkoitus nostaa 51 eurosta 70 euroon. Veron perusteet, kertymäprosentti (0,68 %) ja enimmäismäärä (143 euroa) säilyisivät sen sijaan ennallaan, samoin *yhteisön yleisradiovero* kaikin osin.

Muutos pienentäisi yleisradioverolla kerättävää tuottoa vuositasolla noin 20 milj. euroa ja vapauttaisi veron piirissä nykyisin olevista noin 300 000 pienituloisista kokonaan maksuvelvollisuudesta. Veron ulkopuolelle jäisivät mm. kaikki pelkkää takuueläkettä tai kansaneläkettä saavat.

Muutoksen taustalla on päätös jättää valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain eli ns. rahastolain 3 §:ssä tarkoitetun määrärahan indeksitarkistus tekemättä vuonna 2016¹. Määräraha itsessään sisältyy valtion talousarvioon momentille 31.40.60 (Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon), josta siirretään vuosittain valtion televisio- ja radiorahastoon Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseen tarvittava summa. Määrärahaa vastaava tulo kerätään yleisradioverolla, ja tarkoitus on, että määräraha ja yleisradioveron tuotto vastaavat pitkällä aikavälillä toisiaan.

Indeksijäädytys merkitsee sitä, että yleisradioveron tuotto on muodostumassa noin 70 milj. euroa suuremmaksi kuin määrärahojen yhteismäärä vuosina 2016—2019, jos veroperusteita ei tarkisteta. Epäsuhtaa kasvattaa lisäksi se, että vastaavanlainen indeksijäädytys tehtiin myös kuluvalle vuodelle. Nyt käsiteltävänä oleva ehdotus korjaisi tämän epäsuhtan. Se on siten Yleisradio Oy:n rahoitusratkaisun periaatteiden mukainen.

Valiokunta pitää ehdotettua veroperusteiden tarkistustapaa hyvänä ja kohtaannoltaan oikeana. Se on yksinkertainen ja lisää vapautuksen piiriin kuuluvien henkilöiden käytettävissä olevia tuloja maksuunpanematta jäävän veron verran eli 51—70 euroa vuodessa. Muutos nostaisi yleisradioveron piiriin kuuluvien tulorajoja palkansaajilla nykyisestä noin 8 120 eurosta 10 914 euroon sekä eläkkeen- ja etuustulojen saajilla 7 500 eurosta 10 294 euroon. Muutos kaventaa kaikkiaan hie-
man tuloeroja.

Kysymys Yleisradio Oy:n tehtävistä ja rahoituksesta on parhaillaan parlamentaarisen työryhmän pohdittavana. Valiokunta ei ota sen vuoksi tässä yhteydessä kantaa esityksen vaikutuksiin Yleisradio Oy:n toimintaedellytyksiin eikä muutoksen suoriin vaikutuksiin yhtiössä.

¹ Indeksijäädytystä koskeva lainmuutosehdotus on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä (HE 44/2015 vp), ja tämä esitys on tarkoitus käsitellä sen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2015 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 58/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 1.12.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Maria Tolppanen ps (osittain)
jäsen Touko Aalto vihr
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Eero Heinäluoma sd (osittain)
jäsen Susanna Huovinen sd (osittain)
jäsen Kalle Jokinen kok
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps (osittain)
jäsen Krista Kiuru sd (osittain)
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Antti Rantakangas kesk (osittain)
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Sari Sarkomaa kok (osittain)
jäsen Sami Savio ps
jäsen Joakim Strand r
jäsen Kari Uotila vas (osittain)
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps (osittain)
varajäsen Li Andersson vas (osittain)
varajäsen Timo Harakka sd
varajäsen Lasse Hautala kesk (osittain)
varajäsen Anne Kalmari kesk (osittain)
varajäsen Pauli Kiuru kok (osittain)
varajäsen Riitta Myller sd (osittain)
varajäsen Mika Niikko ps (osittain)
varajäsen Harry Wallin sd (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2015 vp
Vastalause /sd

VASTALAUSE /sd

Perustelut

Hallitus on ohittanut sovitun parlamentaarisen valmistelun päättäessään yleisradioveron indeksijäädytyksestä ja siirtämisestä valtiontalouden kehyksiin hallitusohjelman yhteydessä, vaikka 16.12.2011 eduskuntapuolueiden yhteisessä julkilausumassa todettiin: "Jos tänään sovitun ratkaisun jatkovalmistelussa havaitaan tarvetta aineellisiin muutoksiin, myös niiden valmistelussa nojaututaan parlamentaariseen tukeen." Hallituksen menettelytapa rikkoo parlamentaarisen käsittelyn periaatteita sekä uhkaa Yleisradion riippumattomuutta.

Tällä lakiesityksellä tehtävä muutos tehtiin vasta esitykseen sidoksissa olevan indeksijäädytyspäätöksen jälkeen, eikä hallituksen tarkoituksena ole näin helpottaa pienituloisempien verovelvollisten asemaa, vaan purkaa indeksijäädytyksen aiheuttamaa verotuoton ylijäämää. Veron arvioidaan tuottavan noin 20 miljoonaa euroa vähemmän vuodessa, vaikka verotuoton arvioiminen tuleville vuosille on vaikeaa. Nostamalla alin maksuunpantava vero 51 eurosta 70 euroon vuodessa luodaan samansuuruinen säästö noin vuositasolla pienituloisemmille verovelvollisille.

Tuloraja, josta lähtien henkilön yleisradioveroa olisi maksettava, nousisi palkansaajilla nykyisestä noin 8 120 eurosta 10 914 euroon ja eläkeläisillä sekä etuustulon saajilla 7 500 eurosta 10 294 euroon. Yhteisöjen osalta veronmääräytyminen säilyy ennallaan, liike- tai ammattitoimintaa tai maataloutta harjoittavan yhteisön, jonka verovuoden verotettava tulo on vähintään 50 000 euroa, on suoritettava yhteisön yleisradioveroa 140 euroa lisättynä 0,35 prosentilla verotettavan tulon 50 000 euroa ylittävältä osalta, kuitenkin enintään 3 000 euroa.

Esitys pienituloisempien vapautuksesta on oikeansuuntainen, mutta riittämätön progression kohdistuessa kapealle tuloalueelle. Yleisradion rahoitus on jatkossa valmisteltava yhtiön julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta arvioivan parlamentaarisen työryhmän työn pohjalta tavalla, joka edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että hyväksytään yksi lausuma. (Vastalauseen lausumaehdotus)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta velvoittaa hallitusta palauttamaan Yleisradion rahoituksen valmistelun parlamentaariseen valmisteluun ja päätöksentekoon. Eduskunta edellyttää tässä yhteydessä hallitusta valmistelevaan pikaisesti parlamentaarista tukea nauttivan esityksen, jolla Yleisradio varmistetaan sosiaalista oikeudenmukaisuutta lisätään ja Yleisradion häiriöttömän toiminnan jatkuvuus varmistetaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2015 vp
Vastalause /sd

Helsingissä 1.12.2015

Pia Viitanen /sd
Timo Harakka /sd
Eero Heinäluoma /sd
Susanna Huovinen /sd
Krista Kiuru /sd
Riitta Myller /sd
Harry Wallin /sd